Published by Educational Research Association

mjer

Mediterranean Journal of Educational Research

ISSN: 1309 - 0682

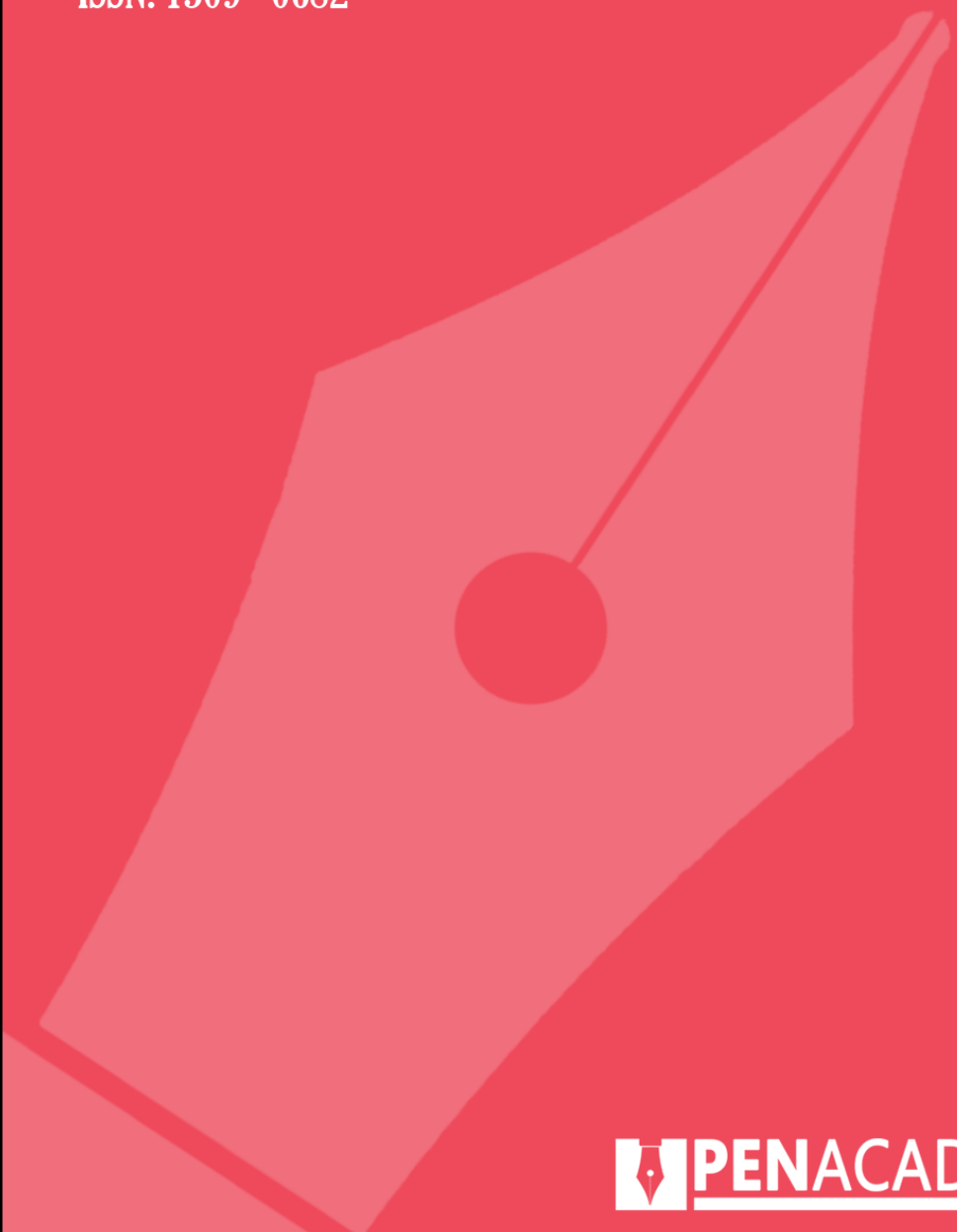

EAB

mjer.penpublishing.net

PENACADEMIC PUBLISHING

This document downloaded from 78.190.236.90 [2 times] Çanakkale / Turkey on Sun, 05 Jun 2022 21:26:57 +0300

MJER / AEAD

Mediterranean Journal of Educational Research

Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi

Volume 15 Issue 36, June 2021

mjer.penpublishing.net

Owner

Educational Research Association

Publisher

Pen Academic Publishing

www.penpublishing.net | info@penpublishing.net

This document downloaded from 78.190.236.90 [2 times] Çanakkale / Turkey on Sun, 02 Jan 2022 21:26:17 +0300

Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi
International Association of Educators

İndeksler

EBSCO Publication	EBSCO
SOBİAD	SOBIAD
OpenAIRE	OpenAIRE

17.872 defa okundu.

Hızlı Erişimler

MJER'e Makale Gönder

Konu Alanları

Hakem Süreci

Yayın Etiği ve İntihal

Açık Erişim Politikası

Telif Hakları

Telif Hakkı Transfer Anlaşması

Editor

Prof. Dr. Salih Zeki Genç

Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey

Managing Editor

Prof. Dr. Mustafa Yunus Eryaman
Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey

Editorial Review Board

Bertram Chip Bruce
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Peggy Placier
University of Missouri-Columbia, USA
Nezahat Güçlü
Gazi University, Turkey
Fernando Galindo
Universidad Mayor de San Simón, Bolivia
Carol Gilles
University of Missouri-Columbia, USA
Cushla Kapitzke
Queensland University of Technology, Australia
Rauf Yıldız
Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Kwok Keung HO
Lingnan University, Hong Kong
Sara Salloum
Long Island University, USA
CHAN, Raymond M C
Hong Kong Baptist University
Mustafa Ulusoy
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Mehmet Acikalin
Istanbul University, Turkey
Funda Savasci
Istanbul University, Turkey
Caglar Yildiz
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Ihsan Seyit Ertem
Gazi University, Turkey
Van-Anthoney Hall
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Pauline Sameshima
Washington State University
Young-Kyung Min
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Erdal Toprakci
Ege University, Turkey
Ali Ekber Sahin
Hacettepe University, Turkey
Fatih Kana
Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Levent Cetinkaya
Turkish Educational Research Association

Bünyamin Bacak
Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Yang Changyong
Southwest China Normal University China
Sharon Tettegah
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Susan Matoba Adler
University of Hawaii, USA
Julie Matthews
University of the Sunshine Coast, Australia
Catalina Ulrich
Universitatea din Bucuresti, Romania
Juny Montoya
Universidad de Los Andes, Bogotá, Colombia
Ayşe Ottekin Demirbolat
Gazi University, Turkey
Catherine D Hunter
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Ismail Sahin
Selcuk University, Turkey
Winston Jumba Akala
Catholic University of Eastern Africa, Kenya
Pragasit Sitthitikul
Walailak University, Thailand
Luisa Rosu
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Sheila L. Macrine
Montclair State University, USA
Raul Alberto Mora Velez
University of Pontificia Bolivariana, Columbia
Salim Razı
Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Bongani Bantwini
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
Martina Riedler
Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Mustafa Tuncay Saritas
Balikesir University, Turkey
Hye-Young Park
University of Illinois at Urbana-Champaign, USA
John L. Pecore
University of West Florida

Asistant Editor

Ulaş Yabanova
Dumlupınar University, Turkey

This document downloaded from 78.190.236.90 [2 times] Çanakkale / Turkey on Sun, 02 Jan 2022 21:26:17 +0300

Table of Contents

Page 01

Teknoloji Destekli Öğretimlerin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının TPAB Özgüvenleri ve Fen Öğretiminde Bilgisayar Kullanımına Yönelik Öz-Yeterlik İnançlarına Etkisinin İncelenmesi
Betül Timur & Mehmet Fatih Taşar

Page 15

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Medya Okuryazarlıkla İlgili Yeterliklerin İncelenmesi
Fatih Kana, Duygu Eren, Büşra Şeyranlı & Hatice Zorlu Kana

Page 38

Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri İle Sosyal Uyum ve Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Merve Melikoğlu & Ahmet Bedel

Page 55

Türkiye'de Matematik Eğitimindeki Argümantasyon Çalışmalarının Eğilimi Nasıldır?
Faden Topuz & Berna Cantürk Günhan

Page 81

Ortaokul Öğrencileri İçin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi
Seda Sevgili Koçak & Neşe Kurt Demirbaş

Page 95

Türkiye'de Matematik Eğitiminde Özel Yetenekli Öğrencilere Dair Yürütülen Tezler Üzerine Tematik Bir İnceleme
Ahmet Yıldız & Ali Türkdoğan

Page 112

İlkokul Dördüncü Sınıf Türkçe ve Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Toplumsal Duyarlılık
Ayşegül Bayraktar, Ece Özdoğan Özbal & Kübra Babacan

This document downloaded from 78.190.236.90 [2 times] Çanakkale / Turkey on Sun, 02 Jan 2022 21:26:17 +0300

Page 128

İlkokul İkinci Sınıf Öğrencileri İçin Problem Çözme Ölçeği Geliştirme: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması
Simla Eda Gürsoy & Nadir Çeliköz

Page 164

Öğretmenlerin Matematiksel Modelleme Öğretim Yeterliklerinin Geliştirilmesi: Bir Öğretim Deneyi
Mustafa Obay, Cahit Pesen & Halil Coşkun Çelik

Page 189

The Importance of Play for Children With Autism, Cerebral Palsy, and Intellectual Disability
Olivera Rashikj Canevska & Nergis Ramo Akgün

This document downloaded from 78.190.236.90 [2 times] Çanakkale / Turkey on Sun, 02 Jan 2022 21:26:17 +0300

Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2021, Cilt 15 Sayı 36, Sayfa 15-37
Mediterranean Journal of Educational Research 2021, Volume 15 Issue 36, Page 15-37
https://doi.org/10.29329/mjer.2020.367.2
Copyright © 2021. Açık Erişim Makale CC BY-NC-ND

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Medya Okuryazarlıkla İlgili Yeterliklerin İncelenmesi

Fatih Kana [1], Duygu Eren [2], Büşra Şeyranlı [3], Hatice Zorlu Kana [4]

Özet: Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı ile ilgili kişisel ve mesleki yeterliklerini incelemektir. Araştırmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunda Türkiye'nin batısında yer alan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 188 Türkçe öğretmeni adayı yer almaktadır. Araştırmada Aytaş ve Kaplan (2017) tarafından geçerliği ve güvenirliği yapılmış "Medya Okuryazarlığı Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS25 paket programı kullanılmıştır. Veriler, betimsel istatistik analizleri, t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), korelasyon analizi yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmeni adayları, medya okuryazarlığı konusunda kişisel ve mesleki olarak kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı ile ilgili görüşleri ile sınıf düzeyleri, ekonomik durumları, yılda okudukları kitap sayısı, internette geçirdikleri süre, düzenli yayın takip etme durumları ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Öğretmen adayları medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırılması, derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanmaları gerektiği konularında olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Medya Okuryazarlığı, Medya Kullanımı, Medyada Etik, Türkçe Öğretmeni Adayları.

Geliş Tarihi: 27.010.2020 – **Kabul Tarihi:** 15.06.2021 – **Yayın Tarihi:** 30.06.2021

DOI: 10.29329/mjer.2020.367.2

EXAMINATION OF TURKISH LANGUAGE TEACHER CANDIDATES' COMPETENCIES RELATED TO MEDIA LITERACY

Abstract: The purpose of this study is to examine the personal and professional competencies of Turkish teacher candidates regarding media literacy. In the research, relational scanning model, one of the quantitative research models, was used. The sample of the study is composed of 188 Turkish Teacher candidates who study at a state university located in the west of Turkey. In the study, the "Media Literacy Teacher Competencies Scale" was used, which was validated and reliable by Aytaş and Kaplan (2017). While evaluating the findings obtained from the research, SPSS25 package program was used for statistical analysis. The data were analyzed through

[1] **Fatih Kana, A**ssist. Prof. Dr., Turkish and Social Science Education Department, Canakkale Onsekiz Mart University
Correspondence: fatihkana@hotmail.com

[2] **Duygu Eren,** Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0000-0002-3751-0720

[3] **Büşra Şeyranlı,** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-5848-4560

[4] **Hatice Zorlu Kana,** Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0000-0003-3407-3403

descriptive statistical analysis, t test, one-way analysis of variance (ANOVA), correlation analysis. As a result of the research, Turkish teacher candidates stated that they consider themselves competent in terms of media literacy personally and professionally. It is seen that there is a significant relationship between the opinions of the teacher candidates about media literacy and their class levels, economic conditions, the number of books they read in a year, the time they spend on the internet, their regular publication and their gender. The preservice teachers gave negative opinions about the fact that activities should be carried out for the use of media only for entertainment, and that they should only use the activities in the textbook in lessons.

Keywords: Media Literacy, Use of Media, Ethics in Media, Turkish Teacher Candidates.

GİRİŞ

Medya; televizyon, radyo, gazete, internet gibi kitlesel iletişim araçları ile birlikte kişilerarası iletişime imkan sağlayan teknolojik araçları kapsamaktadır (Bilici, 2014: 5). Bu araçlar, insanların bilgiye ulaşması, kişilerarası ve kültürlerarası iletişim kurması gibi birçok ihtiyacını gidermekle birlikte; kullanımı sırasında da yine aynı şekilde birçok ihtiyacın doğmasına sebep olmaktadır. Bu ihtiyaçlar arasında medya metinleri aracılığıyla ulaşılan bilgilerin doğruluğunu ve güvenirliğini sorgulayabilme, medyayı bilinçli bir şekilde kullanabilme ve eleştirel düşünebilme gibi unsurlar yer alır. Medyanın etkili, güvenli ve etik kurallara uygun bir şekilde kullanılabilmesi için gerekli olan bu ihtiyaçların giderilmesi söz konusu olduğunda ise medya okuryazarlığı ön plana çıkmaktadır. Basılı materyallerin okunması olarak da tanımlanabilen geleneksel okuryazarlık, günümüzde hızla gelişen teknolojiyle birlikte yerini başta medya okuryazarlığı olmak üzere dijital okuryazarlık, görsel okuryazarlık, bilgi okuryazarlığı, elektronik okuryazarlık gibi birçok okuryazarlık türüne bırakmıştır (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010).

Medya okuryazarlığı, klasik anlamda basılı metinlerin okunması dışında kalmakla birlikte; televizyon, reklam, internet gibi yazılı ve yazılı olmayan farklı boyutlardaki mesajlara ulaşma, onları çözümleme, değerlendirme ve iletme yeteneği olarak karşımıza çıkmaktadır (İnceoğlu, 2005). Bu yeteneklerin kazanılması ve bireylere kazandırılması halinde medyanın etki gücü daha fazla artırılmış olmaktadır. Bununla birlikte medyayı etkili kullanan, düşünen ve sorgulayan bireylerin yetişmesine katkı sağlanmış olacaktır.

Medya okuryazarlığı öğretim programının, öğrencilerin bilgiye ulaşma yollarını öğrenerek günlük yaşamda ortaya çıkan sorunları çözmelerine ve karar verme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak şekilde olması gerektiği üzerinde durulmuş; öğrenmeyi öğrenen, gözlem ve araştırma yaparak çevresine eleştirel gözle bakan, fiziksel ve duygusal açıdan mutlu olan bireyler yetiştirmeye imkan tanıyacak şekilde yeniden düzenlenmiştir (MEB, 2006: 6-7).

Teknolojinin içinde doğan, onunla yetişen, dijital dili benimsemiş, teknolojiyi günlük hayatta her ihtiyaç duyduğunda kullanan kuşak olarak tanımlayabileceğimiz dijital yerliler Z kuşağı olarak da bilinen yeni nesil öğrencilerdir (Bilgiç, Duman ve Seferoğlu, 2011:257). Bu öğrenciler dijital

ortamlarda sınırsız bir bilgi ağına maruz kalmaktadır. Bu yüzden medya okuryazarlığı konusunda fikir sahibi olmaları önemlidir. Medya okuryazarlığının kişilerin medya kullanımında sorgulayan, yorumlayan bireyler olmaları için birtakım düşünme becerilerini öğrenmeleri gerektiği görüşüne dayandığı söylenebilir (Kurt & Kürüm, 2010:21). Eleştirel düşünme ve eleştirel okuma konusundaki becerilerini bilinçli medya okuryazarı olmak için kullanan, verilere doğru kaynaktan ulaşan, farklı kaynaklardan aldığı bilgileri sentezleyerek kendi yorumunu oluşturan, medyada hem eleştirel bir bakış açısıyla okuma yapıp hem de kendi bilgilerini doğru yollarla paylaşan bireyler gerçek medya okuryazarları olarak görülebilir. Bu bireylere etkili bir şekilde rehberlik yapabilecek kendini yetiştirebilmiş, bilinçli ve kabiliyetli öğretmenlere ihtiyaç vardır.

Günümüzde Medya okuryazarlığıyla ilgili birçok çalışma yapılmıştır (Som & Kurt, 2012; Baloğlu Uğurlu, 2015, 2016; Çepni, Palaz ve Ablak, 2015; Engin ve Genç, 2015; Arslan, 2016; Karasu & Arıkan, 2016; Redmond, 2016; Uslu, Yazıcı ve Çetin, 2016; Tavşanlı ve Akaydın, 2017; Yıldırım ve Kardaş, 2018; Dedebali, Daşdemir & Şan, 2019; Karatay ve Yıldız, 2020; Tekin & Işıkoğlu Erdoğan, 2020). Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı ile ilgili kişisel ve mesleki yeterliklerini tespit etmektir. Medya ile yoğun etkileşim altında bulunan ve medya okuryazarlığı bilincinin kazandırılması aşamasında kritik yaş seviyesinde bulunan öğrencilere yönelik medya okuryazarlığı dersi veren Türkçe öğretmenlerinin, öğrencilerin medya okuryazarlığı yeterliklerini geliştirmesi konusundaki etkisi oldukça fazladır. Bu bakımdan önce dersi verecek olan Türkçe öğretmenlerinin medya okuryazarlığı mesleki ve kişisel yeterliklerinin gelişmiş düzeyde olması önem arz etmektedir. Bu sebeple bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1- Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı ile ilgili görüşleri nelerdir?

2- Medya okuryazarlığı dersi öğretmeninde bulunması gereken kişisel yeterlikler nelerdir?

3- Medya okuryazarlığı dersi öğretmeninde bulunması gereken mesleki yeterlikler nelerdir?

4- Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyet faktörüne göre medya okuryazarlığı becerileri ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

5- Türkçe öğretmeni adaylarının ailelerinin ekonomik durumu medya okuryazarlığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

6- Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı ile İnternette geçirilen süre arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

7- Türkçe öğretmeni adaylarının okudukları kitapların sayısı ile medya okuryazarlığı bilinci kazanmaları İnternette geçirilen süre arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

8- Türkçe öğretmeni adaylarının yaş ve sınıf düzeyleri ile medya okuryazarlığına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelde iki ve daha fazla değişken arasındaki değişim belirlenmeye çalışılır (Karasar, 2014). Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığı kişisel ve mesleki yeterlikleri ile değişkenler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı araştırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklem grubunu Türkiye'nin batısındaki bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 188 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubuna dair tanımlayıcı istatistik analizleri verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri

Cinsiyet	f	%
Kadın	131	71.2
Erkek	53	28.8

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %71.2'sinin kadın, % 28.8'inin erkektir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Yaş Grupları

Yaş	f	%
18-19	31	16.8
20	40	21.7
21	47	25.5
22	50	27.2
23 ve üzeri	16	8.7

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılanların %16.8'inin 18-19 yaş aralığında, %21.7'sinin 20 yaş aralığında, %25.5'inin21 yaş aralığında, %27.2'sinin 22, %8.7'sinin ise 23 ve üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılanların Sınıf Düzeyleri

Sınıf	f	%
1. Sınıf	27	14.7
2. Sınıf	48	26.1
3. Sınıf	60	32.6
4. Sınıf	49	26.6

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılanların %14.7'sinin 1., %26.1'inin 2., %32.6'sının 3., %26.6'sının ise 4.sınıf olduğu görülmektedir

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Ekonomik Durumları

Ekonomik Durum	f	%
Alt düzeyde	15	8.2
Orta düzeyde	164	89.1
Üst düzeyde	5	2.7

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılanların %8.2'si alt düzeyde, %89.1'i orta düzeyde, %2.7'si ise üst düzeyde ekonomik duruma sahip olduğunu belirtmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya KatılanlarınYıllık Okudukları Kitap Sayısı

Yıllık Okudukları Kitap Sayısı	f	%
1-5	25	13.6
6-10	59	32.1
11-15	43	23.4
15+	57	31.0

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların %13.6'sının 1-5 arasında, %32.1'inin 6-10 arasında, %23.4'ünün 11-15arasında, %31'inin ise 15 ve üzeri sayıda kitap okudukları görülmektedir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılanların İnternette Geçirdikleri Süre

İnternette Geçirilen Süre	f	%
0-1	4	2.1
1-2	14	7.6
2-3	45	24.5
3-4	71	38.6
5+	50	27.2

Tablo 6incelendiğinde araştırmaya katılanların %2.1'inin 0-1 saat, %7.6'sının 1-2 saat, %24.5'inin 2-3 saat, %38.6'sının 3-4 saat, %27.2'sinin 5 saatten fazla internette vakit geçirdiği görülmektedir.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanma Durumları

Düzenli İnternet Kullanımı	f	%
Evet	178	96.7
Hayır	6	3.3

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılanların %96.7'sinin medyayı takip etmek amacıyla interneti düzenli olarak kullandığı, %3.3'ünün ise interneti düzenli olarak kullanmadığı görülmektedir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Düzenli Olarak Basılı veya Elektronik Yayın Takip Etme Durumu

Düzenli Olarak Takip Edilen Yayın Durumu	f	%
Evet	122	66.3
Hayır	62	33.7

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılanların %66.3'ünün düzenli olarak basılı ve elektronik yayın takip ettiği, %33.7'sinin ise düzenli olarak basılı ve elektronik yayın takip etmediği görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Kaplan (2017) tarafından geliştirilen Medya Okuryazarlığı Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için yapılan analizde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO=.88), Bartlett testi (p=0.01, p<0.05) ölçeğin yapı geçerliğine uygun olduğu görülmüştür. Ölçek, 63 madde ve iki bölümden oluşmuştur. Ölçeğin öğretmen adaylarına uygulanması için ölçek sahiplerinden gerekli izinler alınmıştır. Ölçek uygulaması için gerekli izinler alındıktan sonra araştırmacılar tarafından ölçeğe yeniden açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin iki bölümü de boyutlandırılmıştır. "Kişisel Yeterlikler" bölümü için yapılan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO=.89), Bartlett testi [(x^2=2730.487; sd=351 (p=.000)] analiz sonucunda ölçeğin yapı geçerliğinin uygun olduğu ve Etkin Katılım, Medyada Etik Kurallar, Bilinçli Medya Kullanımı, Eleştirel Medya Takibi, Çocuk Hakları, Bakış Açısı adlı 6 faktörlü bir yapının ortaya çıktığı görülmüştür. Birinci ölçek, toplam varyansın %65.885'ini açıklamaktadır. "Mesleki Yeterlikler" bölümü için yapılan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO=.92), Bartlett testi [(x2=5335,363; sd=630 (p=.000)] analiz sonucunda ölçeğin yapı geçerliğinin uygun olduğu ve Medyanın Doğru Kullanımı, Eleştirel Medya Okuryazarlığı, Medya İletileri, Medyada Türkçe Kullanımı, Metin Oluşturma, Medya Kullanımı adlı 6 faktörlü bir yapının ortaya çıktığı görülmüştür. İkinci ölçek, toplam varyansın %69.277' sini açıklamaktadır.

Veri Analizi

Araştırmada veri analizi yapılmadan önce verilerin normal dağılım içerisinde olup olmadıkları tespit edebilmek amacıyla basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir.

Tablo 9. Ölçekteki Boyutlara Ait Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri

Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Etkin Katılım	-.481	.303
Medyada Etik Kurallar	-.328	.458
Bilinçli Medya Kullanımı	-.428	.258
Eleştirel Medya Takibi	-.810	.254
Çocuk Hakları	-.357	.147
Bakış Açısı	.154	.438
Medyanın Doğru Kullanımı	-.580	.766
Eleştirel Medya Okuryazarlığı	-.513	.480
Medya İletileri	-.076	.303
Medyada Türkçe Kullanımı	-.267	.267
Metin Oluşturma	-.007	.344
Medya Kullanımı	.581	-.870

Tablo 10'da görüldüğü üzere basıklık ve çarpıklık değerleri -1.5 ile +1.5 aralığında olduğu için araştırmada yapılan analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerleri -1.5 ile +1.5 olduğu zaman normal dağılım olduğu kabul edilmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Araştırmada tanımlayıcı istatistik analizleri, t-testi ve ANOVA analizleri yapılmıştır.

Etik Konular

Bu çalışma Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uyulmuştur. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Etik Kurulu'nun 16.04.2020 tarih 2020/37 numaralı kararıyla araştırmanın etik ilkelere uygun olduğuna karar verilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 10. Etkin Katılım Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyut Adı	Maddeler	X	ss	Genel Ortalama
Etkin Katılım	Madde 3	4.73	.59	4.48
	Madde 1	4.72	.58	
	Madde 2	4.25	.92	
	Madde 21	4.22	.95	

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının doğru ve etkili iletişim tekniklerini (ikna, empati vb.) bildikleri, farklı görüşlere saygılı oldukları, medya okuryazarlığıyla ilgili konferans, seminer vb. etkinliklere katılmaya istekli oldukları ve güncel gelişmeleri takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 11. Medyada Etik Kurallar Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyut Adı	Maddeler	$\bar{x}$	ss	Genel Ortalama
Medyada Etik Kurallar	Madde 7	4.71	.53	4.56
	Madde 8	4.67	.59	
	Madde 9	4.56	.64	
	Madde 4	4.53	.70	
	Madde 6	4.33	.78	

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının internetteki güvenilir bilgi kaynaklarını bildikleri, medyadaki doğru ve hatalı dil kullanımına duyarlı oldukları, akıllı işaretler uygulamasının öneminin ve kullanım amaçlarının bilincinde oldukları, medyanın etik ilkeleri hakkında bilgi sahibi oldukları, sosyal medyanın kullanım ilkelerini ve sorumluluklarını bildikleri görülmektedir. Araştırmada öğretmen adaylarının medyada etik kurallara dikkat ettikleri görülmektedir.

Tablo 12. Bilinçli Medya Kullanımı Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyut Adı	Maddeler	$\bar{x}$	ss	Genel Ortalama
Bilinçli Medya Kullanımı	Madde 11	4.73	.56	4.56
	Madde 10	4.71	.57	
	Madde 12	4.69	.65	
	Madde 14	4.64	.60	
	Madde 16	4.64	.61	
	Madde 13	4.62	.70	
	Madde 22	4.58	.63	
	Madde 15	4.52	.73	

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının medya kullanımı konusunda bilinçli oldukları, gerçek ve kurgu arasındaki farklılığı tespit edebildikleri, medyanın izleyiciler üzerinde etkileri konusunda bilgi sahibi oldukları görülmektedir.

Tablo 13. Eleştirel Medya Takibi Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyut Adı	Maddeler	x̄	ss	Genel Ortalama
Eleştirel Medya Takibi	Madde 23	4.34	.84	4.31
	Madde 24	4.33	.83	
	Madde 26	4.29	.79	
	Madde 25	4.27	.87	

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının farklı bakış açılarına sahip medya araçlarını takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 14.Çocuk Hakları Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyut Adı	Maddeler	x̄	ss	Genel Ortalama
Çocuk Hakları	Madde 18	4.61	.68	4.57
	Madde 19	4.53	.68	

Tablo 14 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çocuk haklarına saygılı bir medya anlayışının nasıl geliştirilmesi gerektiği konusunda fikir sahibi oldukları ve bu konuda çevresindekileri bilgilendirdikleri görülmektedir.

Tablo 15. Bakış Açısı Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyut Adı	Maddeler	x̄	ss	Genel Ortalama
Bakış Açısı	Madde 20	2.29	1.60	2.08
	Madde 17	2.19	1.46	
	Madde 5	2.03	1.31	
	Madde 27	1.79	1.45	

Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının medyanın izleyici üzerinde etkisinin büyük olduğunu, kendi bakış açılarına uygun olmayan yayınları da takip etmek gerektiğini, kendi düşüncelerinin diğer düşüncelerinden üstün olmadığını ifade ettikleri, medyadaki bilgileri sorgulamadan kabul etmedikleri görülmektedir.

Tablo 16. Boyutların Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyutlar	x̄	ss
Çocuk Hakları	4.57	.60
Medyada Etik Kurallar	4.56	.49
Bilinçli Medya Kullanımı	4.56	.49
Etkin Katılım	4.48	.56
Eleştirel Medya Takibi	4.31	.66
BakışAçısı	2.08	1.14

Tablo 16 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adayların görüşleri incelendiğinde araştırmanın maddelerinden elde edilen boyutların sırasıyla çocuk hakları, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı, eleştirel medya takibi, bakış açısı şeklinde oluştuğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının bakış açısı boyutuna en alt düzeyde önem verdikleri, medyada çocuk haklarına da en üst düzeyde önem verdikleri görülmektedir.

Tablo 17. Medyanın Doğru Kullanımı Tanımlayıcı İstatistik Analizi

Boyut Adı	Maddeler	x̄	ss	Genel Ortalama
Medyanın Doğru Kullanımı	Madde 2	4.72	.53	4.57
	Madde 4	4.67	.62	
	Madde 6	4.66	.63	
	Madde 10	4.66	.66	
	Madde 11	4.66	.62	
	Madde 9	4.58	.71	
	Madde 3	4.56	.69	
	Madde 8	4.41	.86	
	Madde 1	4.40	.79	
	Madde 12	4.36	.81	

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının medyanın doğru kullanımı hakkında bilgi sahibi oldukları ve öğretmen olduklarında medyanın doğru kullanımı konusunda öğrencilerini yönlendirebileceklerini ifade etmektedirler.

Tablo 18. Eleştirel Medya Okuryazarlığı Tanımlayıcı İstatistik Analizi

Boyut Adı	Maddeler	x̄	ss	Genel Ortalama
Eleştirel Medya Okuryazarlığı	Madde 21	4.67	.61	4.61
	Madde 2	4.63	.70	
	Madde 23	4.62	.68	
	Madde 17	4.62	.64	
	Madde 18	4.59	.70	
	Madde 16	4.58	.66	
	Madde 15	4.57	.70	

Tablo 18 incelendiğinde araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının öğrencilerini eleştirel medya okuryazarlığı kapsamında sosyal medya kullanımı, bilinçli internet kullanımı, ikna teknikleri, izleyiciyi etkileyen medya araçları konusunda yönlendirebileceklerini belirtmektedirler.

Tablo 19. Medya İletileri Tanımlayıcı İstatistik Analizi

Boyut Adı	Maddeler	x̄	ss	Genel Ortalama
Medya İletileri	Madde 27	4.59	.68	5.12
	Madde 25	4.58	.68	
	Madde 13	4.55	.69	
	Madde 20	4.45	.81	
	Madde 22	4.45	.75	
	Madde 24	4.44	.84	
	Madde 29	4.44	.75	
	Madede 19	4.30	.90	

Tablo 19 incelendiğinde araştırma sonuçlarına göre öğretmen adayları, medyadaki doğru ve hatalı iletişim örneklerini sınıfta öğrencileriyle paylaşarak onları yönlendirebileceklerini, medya iletilerini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebileceklerini, medya iletilerini eleştirel bir bakış

açısıyla incelemelerini sağlayacaklarını, Hem medyayı eleştirmeye hem de medya metinleri oluşturmaya yönelik etkinlikler yaptırabileceklerini ifade etmektedirler.

Tablo 20. Medyada Türkçe Kullanımı Tanımlayıcı İstatistik Analizi

Boyut Adı	Maddeler	$\bar{x}$	ss	Genel Ortalama
Medyada Türkçe Kullanımı	Madde 33	4.77	.55	4,68
	Madde 34	4.71	.64	
	Madde 35	4.71	.62	
	Madde 26	4.64	.66	
	Madde 36	4.59	.77	

Tablo 20 incelendiğinde araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının öncelikle öğrencilerinin medya metinleri oluştururken Türkçe yazım kurallarına uymalarının sağlanması gerektiği görüşündedir.

Tablo 21. Metin Oluşturma Tanımlayıcı İstatistik Analizi

Boyut Adı	Maddeler	$\bar{x}$	ss	Genel Ortalama
Metin Oluşturma	Madde 30	4.42	.83	4.36
	Madde 32	4.42	.74	
	Madde 31	4.25	1.01	

Tablo 21 incelendiğinde öğretmen adayları öncelikle öğrencilerinin güncel olaylarla ilgili bir haber metni yazmalarını teşvik etmek gerektiğini düşünmektedirler. Öğretmen adayları sırasıyla öğrencilerinin basılı veya online okul gazetesi çıkarmalarına öncülük etmeleri ve öğrencilerinin örnek bir reklam metni oluşturmalarını teşvik etmeleri gerektiğini düşünmektedirler.

Tablo 22. Medya Kullanımı Tanımlayıcı İstatistik Analizi

Boyut Adı	Maddeler	$\bar{x}$	ss	Genel Ortalama
Medya Kullanımı	Madde 14	3.09	1.36	2.60
	Madde 7	2.36	1.58	
	Madde 28	2.34	1.66	

Tablo 22 incelendiğinde araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının öncelikle öğrencilerinin televizyon izleme sürelerini sadece ailelerinin belirlemesi, medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırılması, derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanmaları gerektiği konularına düşük düzeyde katıldıkları görülmektedir.

Tablo 23. Boyutların Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyutlar	$\bar{x}$	ss
Medya İletileri	5.12	.69
Medyada Türkçe Kullanımı	4.68	.52
Eleştirel Medya Okuryazarlığı	4.61	.55
Medyanın Doğru Kullanımı	4.57	.53
Metin Oluşturma	4.36	.75
Medya Kullanımı	2.60	1.25

Tablo 23 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adayları medya iletilerinin öğrencilere öğretimi konusunda kendilerini yeterli gördüklerini, medya kullanımının öğretimi konusunda ise kendilerine çok güvenmedikleri görülmektedir.

Tablo 24. Medya Okuryazarlığı Ölçeğinde Yer Alan "Kişisel Yeterlikler" Bölümündeki Boyutlara İlişkin Cinsiyete Göre t-testi Analizleri

Boyut	Cinsiyet	n	x̄	ss	t	df	p
Etkin Katılım	Kadın	131	4.49	.567	.223	182	.824
	Erkek	53	4.47	.577			
Medyada Etik Kurallar	Kadın	131	4.57	.473	.398	182	.691
	Erkek	53	4.54	.549			
Bilinçli Medya Kullanımı	Kadın	131	4.57	.473	.398	182	.691
	Erkek	53	4.54	.549			
Eleştirel Medya Takibi	Kadın	131	4.34	.608	1.017	182	.311
	Erkek	53	4.23	.778			
Çocuk Hakları	Kadın	131	4.65	.507	2.998	182	.003
	Erkek	53	4.36	.760			
Bakış Açısı	Kadın	131	2.04	1.163	-.595	182	.552
	Erkek	53	2.16	1.089			

Tablo 24 incelendiğinde, Medya Okuryazarlığı ölçeğinde yer alan Etkin Katılım ($t_{(182)}$=.223; p>.05), Medyada Etik Kurallar ($t_{(182)}$=.398; p>.05), Bilinçli Medya Kullanımı ($t_{(182)}$=.398; p>.05), Eleştirel Medya Takibi ($t_{(182)}$=1.017; p>.05), Bakış Açısı ($t_{(182)}$=-.595; p>.05) boyutlarıyla cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Çocuk Hakları ($t_{(182)}$=2.998; p<.05) boyutuyla öğretmen adaylarının cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan kadın öğretmen adaylarının medyada çocuk hakları konusunda daha hassas oldukları söylenebilir.

Tablo 25. Medya Okuryazarlığı Ölçeğinde Yer Alan ''Kişisel Yeterlikler'' Bölümündeki Boyutlara İlişkin İnternet Kullanma Durumuna Göre t-testi Analizleri

Boyut	İnternet Kullanma Durumu	n	x̄	ss	t	df	p
Etkin Katılım	Evet	178	4.51	.52529	3.712	182	.000
	Hayır	6	3.66	1.11430			
Medyada Etik Kurallar	Evet	178	4.58	.44827	3.085	182	.002
	Hayır	6	3.96	1.18940			
Bilinçli Medya Kullanımı	Evet	178	4.58	.44827	3.085	182	.002
	Hayır	6	3.96	1.18940			
Eleştirel Medya Takibi	Evet	178	4.31	.65771	.396	182	.692
	Hayır	6	4.20	.84286			
Çocuk Hakları	Evet	178	4.57	.60390	-.041	182	.967
	Hayır	6	4.58	.66458			
Bakış Açısı	Evet	178	2.08	1.14838	-.095	182	.925
	Hayır	6	2.12	.98425			

Tablo 25 incelendiğinde, Medya Okuryazarlığı ölçeğinde yer alan p<.05), Eleştirel Medya Takibi ($t_{(182)}$=.396; p>.05), Çocuk Hakları ($t_{(182)}$=-.041; p>.05), Bakış Açısı ($t_{(182)}$=-.095; p>.05) boyutlarıyla öğretmen adaylarının internet kullanma durumu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Ölçekte yer alan Etkin Katılım ($t_{(182)}$=3.712; p<.05), Medyada Etik Kurallar

($t_{(182)}$=3.085; p<.05), Bilinçli Medya Kullanımı ($t_{(182)}$=3,085) boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Tablo 26. Medya Okuryazarlığı Ölçeğinde Yer Alan ‘’Kişisel Yeterlikler’’ Bölümündeki Boyutlara İlişkin Düzenli Olarak Takip Edilen Yayın Durumuna Göre t-testi Analizleri

Boyut	Düzenli Olarak Takip Edilen Yayın Durumu	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Etkin Katılım	Evet	122	4.52	.531	1.349	182	.179
	Hayır	62	4.40	.632			
Medyada Etik Kurallar	Evet	122	4.62	.421	2.330	182	.021
	Hayır	62	4.44	.601			
Bilinçli Medya Kullanımı	Evet	122	4.62	.421	2.330	182	.021
	Hayır	62	4.44	.601			
Eleştirel Medya Takibi	Evet	122	4.34	.676	.933	182	.352
	Hayır	62	4.25	.633			
Çocuk Hakları	Evet	122	4.54	.604	-.761	182	.448
	Hayır	62	4.62	.605			
Bakış Açısı	Evet	122	2.15	1.150	1.239	182	.217
	Hayır	62	1.93	1.117			

Tablo 26 incelendiğinde, Medya Okuryazarlığı ölçeğinde yer alan Etkin Katılım ($t_{(182)}$=1.349; p>.05), p<.05), Eleştirel Medya Takibi ($t_{(182)}$=.933; p>.05), Çocuk Hakları ($t_{(182)}$=-.761; p>.05), Bakış Açısı ($t_{(182)}$=1.239; p>.05) boyutlarıyla öğretmen adaylarının düzenli yayın takip etme durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Ölçekte yer alan Medyada Etik Kurallar ($t_{(182)}$=2.330; p<.05), Bilinçli Medya Kullanımı ($t_{(182)}$=2.330 boyutlarıyla öğretmen adaylarının düzenli yayın takip etme durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Düzenli olarak bir yayın takip eden öğretmen adayları, bilinçli medya kullanımı, medyadaki etik kurallar konusunda yetkin olduklarını belirtmektedirler.

Tablo 27. Öğretmen Adaylarının Ekonomik Durumu ile Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken “Kişisel Yeterlikler” Boyutları Arasındaki ANOVA sonuçları

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Etkin Katılım	Gruplar arası	5.247	2	2.623	8.798	.000	A-C, B-C
	Gruplar içi	53.969	181	.298			
	Toplam	59.216	183				
Medyada Etik Kurallar	Gruplar arası	6.096	2	3.048	14.228	.000	A-C, B-C
	Gruplar içi	38.775	181	.214			
	Toplam	44.871	183				
Bilinçli Medya Kullanımı	Gruplar arası	6.096	2	3.048	14.228	.000	A-C, B-C
	Gruplar içi	38.775	181	.214			
	Toplam	44.871	183				
Eleştirel Medya Takibi	Gruplar arası	2.108	2	1.054	2.444	.090	
	Gruplar içi	78.079	181	.431			
	Toplam	80.187	183				
Çocuk Hakları	Gruplar arası	1.155	2	.577	1.593	.206	
	Gruplar içi	65.605	181	.362			
	Toplam	66.760	183				
Bakış Açısı	Gruplar arası	5.132	2	2.566	1.992	.139	
	Grup içi	233.146	181	1.288			
	Toplam	238.277	183				

A=Alt, B=Orta, C=Üst

Tablo 27 incelendiğinde öğretmen adaylarının ekonomik düzeyleri ile Etkin Katılım (F=8.798; p<.05), Medyada Etik Kurallar (F= 14.228; p<.05) ve Bilinçli Medya Kullanımı (F=14.228; p<.05) alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda öğretmen adaylarından ekonomik durumu alt ve orta düzeyde olanlar, ekonomik durumu üst düzeyde olan öğrencilere göre medya okuryazarlığıyla ile ilgili etkinliklere etkin katılım göstermekte, medyadaki etik kurallara dikkat etmekte, medyanın bilinçli kullanılması yönünde çaba sarfetttikleri görülmektedir.

Tablo 28. Öğretmen Adaylarının Ekonomik Durumu ile Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken Mesleki Yeterlikler Boyutları Arasındaki ANOVA sonuçları

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Medyanın Doğru Kullanımı	Gruplar arası	2.931	2	1.465	5.347	.006	A-C, B-C
	Gruplar içi	49.599	181	.274			
	Toplam	52.530	183				
Eleştirel Medya Okuryazarlığı	Gruplar arası	4.243	2	2.121	7.272	.001	A-C, B-C
	Gruplar içi	52.805	181	.292			
	Toplam	57.048	183				
Medya İletileri	Gruplar arası	4.364	2	2.182	4.665	.011	A-C, B-C
	Gruplar içi	84.651	181	.468			
	Toplam	89.015	183				
Medyada Türkçe Kullanımı	Gruplar arası	4.521	2	2.260	8.891	.000	A-C, B-C
	Gruplar içi	46.017	181	.254			
	Toplam	50.538	183				
Metin Oluşturma	Gruplar arası	4.196	2	2.098	3.742	.056	
	Gruplar içi	101.475	181	.561			
	Toplam	105.671	183				
Medya Kullanımı	Gruplar arası	3.300	2	1.650	1.047	.353	
	Grup içi	285.336	181	1.576			
	Toplam	288.635	183				

A=Alt, B=Orta, C=Üst

Tablo 28 incelendiğinde öğretmen adaylarının ekonomik düzeyleri ile Medyanın Doğru Kullanımı (F=5.347; p<.05), Eleştirel Medya Okuryazarlığı (F= 7.272; p<.05), Medya İletileri (F=4.665; p<.05), Medyada Türkçe Kullanımı (F= 3.742; p<.05) boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda öğretmen adaylarından ekonomik durumu alt ve orta düzeyde olanlar, ekonomik durumu üst düzeyde olan öğretmen adaylarına göre öğrencilere medyayı nasıl doğru kullanabileceklerini, medyada yer alan unsurlara eleştirel bakış açısıyla nasıl bakılabileceğini, medyanın hangi mesajları verdiği ve medyada Türkçe kullanımı konusunda mesleki yeterliklere sahip olduklarını belirtmektedirler.

Tablo 29. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ile Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken "Kişisel Yeterlikler" Boyutları Arasındaki ANOVA sonuçları

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Etkin Katılım	Gruplar arası	.188	3	.063	.191	.903	
	Gruplar içi	59.028	180	.328			
	Toplam	59.216	183				
Medyada Etik Kurallar	Gruplar arası	.807	3	.269	1.099	.351	
	Gruplar içi	44.064	180	.245			
	Toplam	44.871	183				
Bilinçli Medya Kullanımı	Gruplar arası	.807	3	.269	1.099	.351	
	Gruplar içi	44.064	180	.245			
	Toplam	44.871	183				
Eleştirel Medya Takibi	Gruplar arası	1.260	3	.420	.958	.414	
	Gruplar içi	78.927	180	.438			
	Toplam	80.187	183				
Çocuk Hakları	Gruplar arası	.826	3	.275	.751	.523	
	Gruplar içi	65.934	180	.366			
	Toplam	66.760	183				
Bakış Açısı	Gruplar arası	17.502	3	5.834	4.757	.003	C-A, C-B
	Grup içi	220.775	180	1.227			
	Toplam						

A=1, B=2, C=3, D=4

Tablo 29 incelendiğinde öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ile Bakış Açısı ($F=4.757$; $p<.05$) alt boyutunun aldığı puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda 3. sınıf öğretmen adayları; 1. ve 2. sınıf öğretmen adaylarına göre kendi düşüncesinin diğer düşüncelerden üstün olduğu görüşünde oldukları, yalnızca kendi bakış açısına uygun olan gazete ve dergileri takip ettikleri, medyanın izleyici üzerinde etkisi olmadığına inandıkları, medyada sunulan bilgileri sorgulamadan kabul ettikleri görülmektedir.

Tablo 30. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyi ile Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken "Mesleki Yeterlikler" Boyutları Arasındaki ANOVA sonuçları

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Medyanın Doğru Kullanımı	Gruplar arası	1.314	3	.438	1.539	.206	
	Gruplar içi	51.216	180	.285			
	Toplam	52.530	183				
Eleştirel Medya Okuryazarlığı	Gruplar arası	1.211	3	.404	1.301	.276	
	Gruplar içi	55.837	180	.310			
	Toplam	57.048	183				
Medya İletileri	Gruplar arası	1.820	3	.607	1.253	.292	
	Gruplar içi	87.195	180	.484			
	Toplam	89.015	183				
Medyada Türkçe Kullanımı	Gruplar arası	1.248	3	.416	1.519	.211	
	Gruplar içi	49.290	180	.274			
	Toplam	50.538	183				
Metin Oluşturma	Gruplar arası	1.911	3	.637	1.105	.348	
	Gruplar içi	103.759	180	.576			
	Toplam	105.671	183				
Medya Kullanımı	Gruplar arası	32.635	3	10.878	7.649	.000	C-A
	Grup içi	256.000	180	1.422			C-B
	Toplam	288.635	183				D-B

A=1, B=2, C=3, D=4

Tablo 30 incelendiğinde öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ile Medya Kullanımı (F=7.649; p<.05) ve alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın medya kullanımı boyutunda olduğu görülmüştür. Bu analiz sonucunda 3. sınıf öğretmen adayları, 1. ve 2. sınıf öğretmen adaylarına göre ve 4. sınıf öğretmen adayları, 2. sınıf öğretmen adaylarına göre medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırması, öğrencilerinin televizyon izleme sürelerini sadece ailelerinin belirleyebileceğini ifade etmesi, derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanması gerektiğini düşünmektedirler.

Tablo 31. Öğretmen Adaylarının Yılda Okuduğu Kitap Sayısı ile Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken "Kişisel Yeterlikler" Maddelerine ilişkin ANOVA sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Medyanın izleyici üzerinde etkisi olmadığına inanır.	Gruplar arası	25.724	3	8.575	3.454	.018	D-A
	Gruplar içi	446.836	180	2.482			
	Toplam	472.560	183				

A=1-5, B=6-10, C=11-15, D=15 ve üzeri

Tablo 31 incelendiğinde öğretmen adaylarının yılda okudukları kitap sayısı ile "*Medyanın izleyici üzerinde etkisi olmadığına inanır*" (F=3.454; p<.05) maddesinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 15 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları, 1-5 arası kitap okuyanlara göre medyanın izleyici üzerinde etkisi olmadığına inanmaktadır.

Tablo 32. Öğretmen Adaylarının Yılda Okuduğu Kitap Sayısı ile Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken "Mesleki Yeterlikler" maddelerine ilişkin ANOVA sonuçları

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Medyanın doğru kullanımı konusunda öğrenci velileriyle ve diğer branş öğretmenleriyle işbirliği yapmalıdır.	Gruplar arası	4.505	3	1.502	2.459	.064	B-A
	Gruplar içi	109.925	180	.611			
	Toplam	114.429	183				
Medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırmalıdır.	Gruplar arası	20.970	3	6.990	2.886	.037	D-B
	Gruplar içi	435.900	180	2.422			
	Toplam	456.870	183				
Öğrenciler üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olan medya iletilerini derslerde örnek olarak kullanmalıdır.	Gruplar arası	10.164	3	3.388	5.117	.002	B-C B-D
	Gruplar içi	119.179	180	.662			
	Toplam	129.342	183				
Derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanmalıdır.	Gruplar arası	29.153	3	9.718	3.655	.014	D-B
	Gruplar içi	478.586	180	2.659			
	Toplam	507.739	183				

A=1-5, B=6-10, C=11-15, D=16 ve üzeri

Tablo 32 incelendiğinde öğretmen adaylarının yılda okudukları kitap sayısı ile "*Medyanın doğru kullanımı konusunda öğrenci velileriyle ve diğer branş öğretmenleriyle işbirliği yapmalıdır*"(F=2.459; p<.05), *"Medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırmalıdır"*(F=2.886; p<.05), *"Öğrenciler üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olan medya iletilerini derslerde örnek olarak kullanmalıdır"*(F=5.117; p<.05) ve *"Derslerde sadece ders*

kitabında yer alan etkinlikleri kullanmalıdır"(F=3.655; p<.05) maddelerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 6-10 arası kitap okuyan öğretmen adayları, 1-5 arası kitap okuyanlara göre medyanın doğru kullanımı konusunda öğrenci velileriyle ve diğer branş öğretmenleriyle işbirliği yapmaları gerektiğini düşünmektedir. 16 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları, 6-10 arası kitap okuyanlara göre medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırmaları gerektiğini belirtmektedir. 6-10 arası kitap okuyan öğretmen adayları 11-15 ve 16 ve üzeri kitap okuyanlara göre öğrenciler üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olan medya iletilerini derslerde örnek olarak kullanmak gerektiğini düşünmektedir. 15 ve üzeri kitap okuyanlar 6-10 arası kitap okuyanlara göre derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanmak gerektiğini ifade etmektedir.

Tablo 33. Öğretmen Adaylarının İnternette Geçirdikleri Süre ile Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken "Kişisel Yeterlikler" maddeleri arasındaki ANOVA sonuçları

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Medya okuryazarlığıyla ilgili güncel gelişmeleri takip etmelidir.	Gruplar arası	11.115	4	2.779	3.214	.014	D-B, E-B
	Gruplar içi	154.749	179	.865			
	Toplam	165.864	183				

A=0-1 saat, B=1-2 saat, C=2-3 saa, D=3-4 saat, E=5 ve üzeri

Tablo 33 incelendiğinde öğretmen adaylarının internette geçirdikleri süre ile "*Medyadaki gerçek ve kurgu ayrımı konusunda öğrencilerini bilinçlendirmelidir"*(F=3.214; p<.05) maddesinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre internette 3-4 saat arası ve 5 ve üzeri saat süre geçiren öğretmen adayları, internette 1-2 saat arası süre geçiren öğretmen adaylarına göre medya okuryazarlığıyla ilgili güncel gelişmeleri takip etmektedir.

Tablo 34. Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken Temel Yeterlikler Boyutluna İlişkin Faktörler Arasındaki İlişkiler

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1											
2	,605**	1										
3	,605**	1,000**	1									
4	,524**	,543**	,543**	1								
5	,422**	,525**	,525**	,446**	1							
6	-,026	-,042	-,042	-,020	-,108	1						
7	,597**	,612**	,612**	,607**	,591**	-,142	1					
8	,503**	,577**	,577**	,522**	,549**	-,170*	,809**	1				
9	,528**	,529**	,529**	,600**	,596**	-,077	,769**	,820**	1			
10	,436**	,532**	,532**	,462**	,460**	-,210**	,656**	,661**	,650**	1		
11	,326**	,440**	,440**	,430**	,461**	-,015	,511**	,572**	,640**	,593**	1	
12	,000	-,022	-,022	,032	-,126	,706**	-,065	-,083	-,003	-,179*	,052	1

**p<0.01anlamlılık seviyesinde ilişki anlamlı

1-Etkin Katılım, 2.Medyada Etik Kurallar, 3.Bilinçli Medya Kullanımı, 4.Eleştirel Medya Takibi, 5.Çocuk Hakları, 6.Bakış Açısı, 7.Medyanın Doğru Kullanımı, 8.Eleştirel Medya Okuryazarlığı, 9.Medya İletileri, 10.Medyada Türkçe Kullanımı, 11.Metin Oluşturma, 12.Medya Kullanımı

Tablo 34 incelendiğinde, Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken "Kişisel Yeterlikler" ölçeği boyutlarından medyada etik kurallar ve bilinçli medya kullanımı boyutuyla etkin katılım arasında; eleştirel medya takibi ile etkin katılım, medyada etik kurallar ve bilinçli medya kullanımı arasında; çocuk hakları ile etkin katılım, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı ve eleştirel medya takibi arasında pozitif yönde orta düzey bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bilinçli medya kullanımı ile medyada etik kurallar arasında pozitif yönde yüksek bir ilişkinin olduğu dikkat çekmektedir. Bakış açısı ile etkin katılım ve eleştirel medya takibi arasında negatif yönde düşük; medyada etik kurallar ve bilinçli medya kullanımı arasında negatif yönde orta düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken "Mesleki Yeterlikler" ölçeği boyutlarından medyanın doğru kullanımı boyutuyla eleştirel medya okuryazarlığı, medya iletileri boyutları arasında pozitif yönlü yüksek bir ilişkinin olduğu; medyada Türkçe kullanımı, metin oluşturma boyutları arasında ise pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Medyanın doğru kullanımı boyutuyla etkin katılım, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı, eleştirel medya takibi, çocuk hakları boyutları arasında pozitif yönlü orta düzey bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Aynı boyutla bakış açısı boyutu arasında negatif yönde düşük bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Eleştirel medya okuryazarlığı boyutuyla etkin katılım, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı, eleştirel medya takibi, çocuk hakları boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişkinin olduğu; bakış açısı boyutu ile negatif yönde düşük bir ilişkinin olduğu; medyanın doğru kullanımı boyutuyla pozitif yönde yüksek bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Medya iletileri boyutuyla etkin katılım, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı, eleştirel medya takibi, çocuk hakları boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişkinin olduğu; medyanın doğru kullanımı, eleştirel medya okuryazarlığı boyutları ile pozitif yönde yüksek bir ilişkinin olduğu; bakış açısı boyutu ile negatif yönde düşük bir ilişki olduğu görülmektedir.

Medyada Türkçe kullanımı boyutuyla etkin katılım, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı, eleştirel medya takibi, çocuk hakları, medyanın doğru kullanımı, eleştirel medya okuryazarlığı, medya iletileri boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişkinin olduğu; bakış açısı ile negatif yönde düşük bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Metin oluşturma boyutuyla etkin katılım, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı, eleştirel medya takibi, çocuk hakları, medyanın doğru kullanımı, eleştirel medya okuryazarlığı, medya iletileri boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişkinin olduğu; bakış açısı ile negatif yönde düşük bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Medya kullanımı boyutuyla bakış açısı boyutu arasında pozitif yönde yüksek bir ilişki olduğu; etkin katılım, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı, eleştirel medya takibi, çocuk hakları,

medyanın doğru kullanımı, eleştirel medya okuryazarlığı, medya iletileri, medyada Türkçe kullanımı arasında negatif yönde düşük bir ilişkinin olduğu; metin oluşturma boyutu ile pozitif yönde düşük bir ilişki olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma sonucunda Türkçe öğretmeni adayları, medya okuryazarlığı konusunda kişisel olarak kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin teknoloji konusunda kendilerini yeterli görebilmeleri, teknolojiyi eğitim amaçlı kullanabilmeleri, çocuğu merkeze alan etkinlikler yaptırmaları önemlidir (Blackwell, 2013). Türkçe öğretmeni adayları medya okuryazarlığı ile ilgili etkinliklere etkin katılım sağladıklarını, medyadaki etik kurallara dikkat ettiklerini, medya kullanımı konusunda bilinçli olduklarını, medyayı farklı bakış açılarıyla takip ettiklerini, çocuk haklarına saygılı bir medya anlayışı gelişmesi konusunda bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Türkçe öğretmeni adaylarının medya okuryazarlığında sırasıyla çocuk hakları, medyada etik kurallar, bilinçli medya kullanımı, eleştirel medya takibi, bakış açısı konularına dikkat ettiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adayları medyayı doğru kullandıklarını, medyanın doğru kullanımı, sosyal medya kullanımı, bilinçli internet kullanımı, ikna teknikleri, izleyiciyi etkileyen medya araçları konusunda öğrencilerini yönlendirebileceklerini ifade etmektedir. Öğretmen adayları medyadaki doğru ve hatalı iletişim örneklerini sınıfta öğrencileriyle paylaşarak onları yönlendirebileceklerini, öğrencilerinin medya metinleri oluştururken Türkçe yazım kurallarına uymalarını sağlayabileceklerini, öğrencilerine güncel olaylarla ilgili bir haber metni yazmalarını teşvik edebileceklerini belirtmişlerdir. Z kuşağı teknolojiyi çok iyi kullanabilen okuma yazma ve sosyal olarak güçlü bir kuşaktır. Sosyal medyada aktif ve farklı dijital bağlantılar kurabilmektedirler. Hayatlarını teknolojiyle şekillendirmektedirler. Teknolojiye bağlı ve teknolojik bir dil kullanabilmektedir (Çetin ve Karalar, 2016; Karadoğan, 2019). Z kuşağının öğretmenleri de onların bu özelliklerini bilerek, onları yetiştirebilecek öğretmenler olmalıdır. Araştırmada öğretmen adayları öğrencileri medya okuryazarlığı konusunda yönlendirebileceklerini ifade etmektedirler. Kırbaş (2019) araştırmasında Türkçe öğretmenlerinin medyada ve televizyon konusunda etrafındakileri uyarma ve bilinçli hareket etme konusunda üst düzeyde bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Bazı araştırmalarda (Som & Kurt, 2012; Karasu & Arıkan, 2016; Erişti, & Erdem, 2018) öğretmen adayları medya okuryazarlığı konusunda orta düzeyde bir yeterliğe sahip olduklarını belirtirken, bu çalışmada olduğu gibi bazı araştırmalarda (Çepni, Palaz ve Ablak, 2015; Engin ve Genç, 2015; Redmond, 2016; Uslu, Yazıcı ve Çetin, 2016) öğretmen adayları orta düzeyin üzerinde bir yeterliğe sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen adayları medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırılması, derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanmaları gerektiği konularında olumsuz görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen

adaylarına göre medyada çocuk hakları konusunda daha hassas oldukları söylenebilir. İnterneti kullanan öğretmen adayları, internet çok kullanmayan öğretmen adaylarına göre medya okuryazarlığı etkinliklerine etkin katılım, medyadaki etik kurallar ve bilinçli medya kullanımı konusunda kendilerini etkin görmektedirler. Düzenli bir yayın takip eden öğretmen adayları, medyanın bilinçli kullanımına ve medyada etik kavramına önem vermektedirler. Öğretmen adaylarından ekonomik durumu alt ve orta düzeyde olanlar, ekonomik durumu üst düzeyde olan öğrencilere göre medya okuryazarlığıyla ile ilgili etkinliklere etkin katılım göstermekte, medyadaki etik kurallara dikkat etmekte, medyanın bilinçli kullanılması yönünde çaba sarfetmekte; öğrencilere medyayı nasıl doğru kullanabileceklerini, medyada yer alan unsurlara eleştirel bakış açısıyla nasıl bakılabileceğini, medyanın hangi mesajları verdiği ve medyada Türkçe kullanımı konusunda mesleki yeterliklere sahip olduklarını belirtmektedirler.

3. sınıf öğretmen adayları; 1. ve 2. sınıf öğretmen adaylarına göre kendi düşüncesinin diğer düşüncelerden üstün olduğu görüşünde oldukları, yalnızca kendi bakış açısına uygun olan gazete ve dergileri takip ettikleri, medyanın izleyici üzerinde etkisi olmadığına inandıkları, medyada sunulan bilgileri sorgulamadan kabul ettikleri görülmektedir. 3. sınıf öğretmen adayları, 1. ve 2. sınıf öğretmen adaylarına göre ve 4. sınıf öğretmen adayları 2. sınıf öğretmen adaylarına göre medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırması, öğrencilerinin televizyon izleme sürelerini sadece ailelerinin belirleyebileceğini ifade etmesi, derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanması gerektiğini düşünmektedirler. Akaydın ve Kurnaz (2015), Çepni, Palaz ve Ablak (2015), Uslu, Yazıcı ve Çetin (2016) araştırmalarında öğretmen adaylarının sınıf düzeyi ile medya okuryazarlığı ile ilgili görüşlerinde farklılık olmadığını ifade ederken; Korkmaz (2009), Som ve Kurt (2012), Güven (2014), Can ve Kaymakçı (2015) araştırmalarında öğretmen adaylarının sınıf düzeyi ile medya okuryazarlığı ile ilgili görüşlerinde farklılık olduğunu ifade etmişlerdir.

Yılda 15 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları, 1-5 arası kitap okuyanlara göre medyanın izleyici üzerinde etkisi olmadığına inanmaktadır. 6-10 arası kitap okuyan öğretmen adayları, 1-5 arası kitap okuyanlara göre medyanın doğru kullanımı konusunda öğrenci velileriyle ve diğer branş öğretmenleriyle işbirliği yapmaları gerektiğini düşünmektedir. 15 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları, 6-10 arası kitap okuyanlara göre medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırmaları gerektiğini belirtmektedir. 6-10 arası kitap okuyan öğretmen adayları, 11-15 ve 16 ve üzeri kitap okuyanlara göre öğrenciler üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olan medya iletilerini derslerde örnek olarak kullanmak gerektiğini düşünmektedir. 16 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adayları 6-10 arası kitap okuyanlara göre derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanmak gerektiğini ifade etmektedir. İnternette 3-4 saat arası ve 5 ve üzeri saat süre geçiren öğretmen adayları, internette 1-2 saat arası süre geçiren öğretmen adaylarına göre göre medya okuryazarlığıyla ilgili güncel gelişmeleri takip ettiklerini belirtmektedirler.

KAYNAKÇA

Akaydın, Ş. & Kurnaz, H. (2015). Türkçe öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. V. Coşkun vd., (Editörler) *Türkçe'nin eğitim-öğretimine yönelik çalışmalar* içinde (s.394-402). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Arslan, R. (2016). Öğretmen yetiştirmede medya okuryazarlığı kazanımlarının değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 20*(Özel Sayı). 108-125

Baloğlu Uğurlu, N. (2015). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının siyasi kararlarında medyanın etkililiği, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 12-2*(24), 99-115.

Baloğlu Uğurlu, N. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adayları ile yürütülen "seçim" odaklı bir medya okuryazarlığı uygulaması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 12*(2): 626-641. DOI: 10.17860/efd.08354

Bilici, I. E. (2014). *Medya Okuryazarlığı ve Eğitimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bilgiç, H. G., Duman, D., & Seferoğlu, S. S. (2011). Dijital yerlilerin özellikleri ve çevrim içi ortamların tasarlanmasındaki etkileri. Akademik Bilişim'11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 2-4 Şubat 2011,İnönü Üniversitesi, Malatya.

Binark, M. & Bek, M. G. (2007). *Eleştirel medya okuryazarlığı: Kuramsal yaklaşımlar ve uygulamalar.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Blackwell, C. (2013). Teacher practices with mobile technology integrating tablet computers into the early childhood classroom. *Journal of Education Research, 7* (4), 231-255.

Can, Ş. ve Kaymakçı, G. (2015). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri. *Ejournal of New World Sciences Academy, 10*(2), 66-83.

Çepni, O., Palaz, T. & Ablak, S. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının medya ve televizyon okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Studies,10*(11), 431-446

Çetin, C. & Karalar, S. (2016). X, y ve z kuşağı öğrencilerin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 14*(28), 157-197

Dedebali, N. C., Daşdemir, İ. & Şan, S. (2019). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı ile bilgi okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*(2), 595-630.

Engin, G. ve Genç, S. Z. (2015). Examination on media literacy behaviors of teacher candidates: Ege university example. *The International Journal of Research in Teacher Education, 6*(2), 1-10

Erişti, B. & Erdem, C. (2018). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı beceri düzeyleri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17*(67), 1234-1251.

Güven, İ. (2014). Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi. *Turkish Studies, 9*(2), 787-800.

İnceoğlu, Y. (2005). Medya okuryazarlığı: Neden gerekli? N. Türkoğlu ve M.Cilman Şimşek, (Eds.), *Medya okuryazarlığı* içinde (27-39), İstanbul: Kalemus Yayıncılık.

Kaplan, K. (2017). *Medya okuryazarlığı dersinin Türkçe öğretimiyle birleştirilmesi sürecinde medya okuryazarlığı dersi öğretmenlerinde bulunması gereken yeterlikler* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karadoğan, A. (2019). Z kuşağı ve öğretmenlik mesleği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 5*(2), (9-42).

Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi* (26.basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Karasu, M. ve Arıkan, D. (2016). Öğretmen adaylarının sosyal medya kullanım durumları ve medya okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi, 17*(2), 549-566.

Karatay, H. & Yıldız, İ. (2020). Etkileşimli öğrenme yöntemine uygun medya okuryazarlığı eğitimi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 19*(3) , 1112-1134. DOI: 10.21547/jss.734323

Kırbaş, A. (2019). Türkçe öğretmenlerinin medya okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi (Türkiye Örneklemi). *Ekev Akademi Dergisi* (23)77, 1-14.

Kurt, A. A. & Kürüm, D. (2010).Medya Okuryazarlığı ve Eleştirel Düşünme Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Bakış. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 2, 20-34

Korkmaz, Ö. (2009). Eğitim fakültelerinin öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilim ve düzeylerine etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7*(4), 879-902.

Kurudayıoğlu, M.,& Tüzel, A. G. M. S. (2010). 21. yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve Türkçe eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (28), 283-298.

MEB. (2006). İlköğretim Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara.

Polat, C. (2006). Bilgi çağında üniversite eğitimi için bir açılım bilgi okuryazarlığı. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 249- 266.

Potur, Ö. (2014). Türkçe derslerinde eleştirel okuryazarlık. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 32-49.

Redmond, T. (2016). Learning to teach the media: pre-service teachers articulate the value of media literacy. M. Yıldız ve J. Keengwe (Editörler), *Handbook of research on media literacy in the digital age* içinde (s.31-52). Hershey, PA: IGI Global.

Som, S. ve Kurt, A. A. (2012). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin medya okuryazarlık düzeyleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 2*(1), 104-119.

Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics.* Boston, Pearson.

Tavşanlı, Ö. F. & Akaydın, B. B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin bakış açısıyla sosyal medya okuryazarlığı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(48). 517-529.

Tekin, H, & Işıkoğlu Erdoğan, N. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı algıları ile medya alışkanlıklarının incelenmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(15), 130-151. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/susbid/issue/54983/725155

Tonta, Y. (2009). Dijital yerliler, sosyal ağlar ve kütüphanelerin geleceği. *Türk Kütüphaneciliği, 23*(4), 742-768. [Çevrim-içi: http:// eprints.rclis.org/bitstream/10760/14700/ 1 / tonta-dijital-yerliler-tk-2009.pdf], Erişim tarihi: 20.05.2020

Uslu, S., Yazıcı, K. ve Çetin, M. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(23), 756-778.

Yıldırım, Ş. & Kardaş, M. N. (2018). Türkçe ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin medya okuryazarlığı eğitimi yeterlikleri ve bu yeterliklerinin bazı değişkenlerle ilişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 41*, 165-182 Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/yyusbed/issue/43563/533049

Ek: Araştırmada Uygulanan Ölçek

	Medya Okuryazarlığı Dersi <u>Kişisel Yeterlikler</u>
1	Farklı görüşlere saygılı olmalıdır.
2	Medya okuryazarlığıyla ilgili konferans, seminer vb. etkinliklere katılmaya istekli olmalıdır.
3	Doğru ve etkili iletişim tekniklerini (ikna, empati vb.) bilmelidir.
4	Medyanın etik ilkeleri hakkında bilgi sahibi olmalıdır.
5	Kendi düşüncesinin diğer düşüncelerden üstün olduğu görüşündedir.
6	Sosyal medyanın (Facebook, Twitter vb.) kullanım ilkelerini ve sorumluluklarını bilmelidir.
7	İnternetteki güvenilir bilgi kaynaklarını (gov., edu. vb.) bilmelidir.
8	Medyadaki doğru ve hatalı dil kullanımına karşı duyarlı olmalıdır.
9	Medyadaki akıllı işaretler uygulamasının öneminin ve kullanım amaçlarının bilincinde olmalıdır.
10	Medyadaki gerçek ve kurgu ayrımının farkında olmalıdır.
11	Medyanın yararlı ve zararlı yönlerinin bilincinde olmalıdır.
12	Medyanın izleyicilerin düşüncelerini ve davranışlarını etkilediğinin farkında olmalıdır.
13	Medyanın izleyiciyi etkilemek amacıyla kullandığı ikna tekniklerinin (abartı, korku vb.) farkında olmalıdır.
14	Medyadaki şiddet ögelerinin izleyiciyi nasıl etkilediği konusunda bilgi sahibi olmalıdır.
15	Medyadaki tüketime özendirici ögelerin izleyiciyi nasıl etkilediği konusunda bilgi sahibi olmalıdır.
16	Medyadaki uygunsuz içeriğin izleyiciyi nasıl etkilediği konusunda bilgi sahibi olmalıdır.
17	Yalnızca kendi bakış açısına uygun olan gazete ve dergileri takip etmelidir.
18	Çocuk haklarına saygılı bir medya anlayışının nasıl geliştirilmesi gerektiği konusunda bilgi sahibi olmalıdır.
19	Çocuk haklarına saygılı bir medya anlayışının geliştirilmesi konusunda çevresindekileri bilgilendirmelidir.
20	Medyanın izleyici üzerinde etkisi <u>olmadığına</u> inanır.
21	Medya okuryazarlığıyla ilgili güncel gelişmeleri takip etmelidir.
22	Medyada sunulan bilginin kaynağını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelidir.
23	Farklı bakış açılarına göre hazırlanan günlük gazeteleri okumalıdır.
24	Farklı bakış açılarını yansıtan televizyon kanallarını takip etmelidir.
25	Medyada fark ettiği sorunlara (uygunsuz içerik vb.) karşı ilgili kurum ve kuruluşlara (RTÜK, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu vb.) başvurmalıdır.
26	Medyadaki hatalı dil kullanımlarının düzeltilmesi amacıyla RTÜK, TRT gibi ilgili kurumlarla iletişime geçmelidir.
27	Medyada sunulan bilgileri sorgulamadan kabul etmelidir.
	Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmeninde Bulunması Gereken <u>Mesleki Yeterlikler</u>
1	Medyanın doğru kullanımı konusunda öğrenci velileriyle ve diğer branş öğretmenleriyle işbirliği yapmalıdır.
2	Sosyal medyanın (Facebook,Twitter vb.) kullanım ilkeleri ve sorumlulukları konusunda öğrencilerini bilinçlendirmelidir.
3	Öğrencilerine, sosyal medyayı doğru kullanmaya teşvik edecek etkinlikler yaptırmalıdır.
4	Öğrencilerini, kitle iletişim araçlarını doğru kullanmaları konusunda yönlendirmelidir.
5	Öğrencilerinin internetteki güvenilir bilgi kaynaklarına erişmelerini teşvik etmelidir.
6	Öğrencilerinin medyayı öğrenme ihtiyaçlarına uygun olarak kullanmalarını teşvik etmelidir.
7	Medyanın sadece eğlence amacıyla kullanılması yönünde etkinlikler yaptırmalıdır.
8	Medyadaki akıllı işaretler uygulamasının önemi ve kullanım amaçları konusunda öğrencilerini bilgilendirmelidir.
9	Medyanın sadece zararlı yönleri olmadığını, doğru kullanıldığında hayatı kolaylaştırıcı yönleri de olduğunu öğrencilerine fark ettirmelidir.
10	Öğrencilerine televizyon karşısında ve internette harcadıkları zamanı kendi kendilerine nasıl kontrol edebileceklerini öğretmelidir.
11	Çocuk haklarına saygılı bir medya anlayışının geliştirilmesi konusunda öğrencilerini ve çevresindekileri bilgilendirmelidir.
12	Medya okuryazarlığı bilinci oluşturmak için görev yaptığı yerde sosyal etkinlikler (medya kampanyaları, afiş ve slogan yarışmaları vb.) düzenlenmesine öncülük etmelidir.
13	Öğrencilerinin medya iletilerini eleştirel bakış açısıyla incelemelerini sağlamalıdır.
14	Öğrencilerinin televizyon izleme sürelerini sadece ailelerinin belirleyebileceğini ifade etmelidir.
15	Medyadaki şiddet ögelerinin izleyiciyi nasıl etkilediği konusunda öğrencilerini bilgilendirmelidir.

16	Medyadaki tüketime özendirici ögelerin izleyiciyi nasıl etkilediği konusunda öğrencilerini bilgilendirmelidir.
17	Medyadaki uygunsuz içeriğin izleyiciyi nasıl etkilediği konusunda öğrencilerini bilgilendirmelidir.
18	Medyanın izleyiciyi etkilemek amacıyla kullandığı ikna tekniklerini (abartı, korku, yineleme vb.) öğrencilerine fark ettirmelidir.
19	Reklamlarda ürün satışlarının arttırılması amacıyla kullanılan yöntemleri öğrencileriyle birlikte çözümlemelidir.
20	Bir haberin değişik gazete ve televizyon kanallarındaki farklı sunumlarının nedenlerini öğrencileriyle birlikte tartışmalıdır.
21	Medyadaki gerçek ve kurgu ayrımı konusunda öğrencilerini bilinçlendirmelidir.
22	Medya metinlerini etik açıdan öğrencileriyle tartışmalıdır.
23	Sınıf içinde medyayla ilgili örnek olayları çözümleyerek "Siz olsaydınız ne yapardınız?" sorusu etrafında öğrencilerin katılımlarını sağlamalıdır.
24	Öğrenciler üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olan medya iletilerini derslerde örnek olarak kullanmalıdır.
25	Ders içi etkinliklerde öğrencilerin düzeyine uygun, medyayla ilgili güncel örneklere yer vermelidir.
26	Medyadaki doğru ve hatalı dil kullanımları konusunda öğrencilerinin duyarlı olmalarını sağlamalıdır.
27	Medyadaki doğru ve hatalı iletişim örneklerini sınıfta öğrencileriyle birlikte tartışmalıdır.
28	Derslerde sadece ders kitabında yer alan etkinlikleri kullanmalıdır.
29	Hem medyayı eleştirmeye hem de medya metinleri oluşturmaya yönelik etkinlikler yaptırmalıdır.
30	Öğrencilerinin güncel olaylarla ilgili bir haber metni yazmalarını teşvik etmelidir.
31	Öğrencilerinin örnek bir reklam metni oluşturmalarını teşvik etmelidir.
32	Öğrencilerinin basılı veya online okul gazetesi çıkarmalarına öncülük etmelidir.
33	Öğrencilerinin medya metinleri oluştururken Türkçe yazım kurallarına uymalarını sağlamalıdır.
34	Öğrencilerinin medya metinleri oluştururken yabancı kelimelerin yerine Türkçe karşılıklarını kullanmalarını teşvik etmelidir.
35	Fikirlerini özgür bir biçimde ifade edebilmeleri konusunda öğrencilerini teşvik etmelidir.
36	Medya okuryazarlığı konularını Türkçe dersi etkinlikleriyle ilişkilendirmelidir.